PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ

PAMUKKALE UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES INSTITUTE

Sayı/*Number* 11 Ocak / *January* 2012 ISSN 1308 - 2922

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Adına
Prof. Dr. Turhan KAÇAR

Editörler
Prof. Dr. Ceyhun Vedat UYGUR
Doç. Dr. Nurten SARICA
Doç. Dr. H. Aliyar DEMİRCİ

Hakemli bilimsel bir dergi olan PAUSBED yılda üç kez yayımlanmaktadır.
Dergide yayımlanan çalışmalardan, kaynak gösterilmek şartıyla alıntı yapılabilir.
Çalışmaların tüm sorumluluğu yazarına/yazarlarına aittir.

Grafik ve Dizgi
Gülderen ALTINTAŞ

Baskı
Turkuaz Ofset
0258 372 21 11

Yazışma Adresi
Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rektörlük Binası Kat: 2
Kınıklı Yerleşkesi 20070 Kınıklı – DENİZLİ / TÜRKİYE
Tel. + 90 (258) 296 22 10 Fax. +90 (258) 296 23 47
e-posta: **pausbed@pau.edu.tr**

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Ceyhun Vedat UYGUR
Doç. Dr. Ali Rıza ERDEM
Doç. Dr. Aydın SARI
Doç. Dr. İsmet PARLAK
Doç. Dr. Mehmet Yaşar ERTAŞ
Doç. Dr. Nurten SARICA
Doç. Dr. Selçuk Burak HAŞILOĞLU
Doç. Dr. Şükran TOK
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ali SARI
Yrd. Doç. Dr. Mehmet YILMAZ
Yrd. Doç. Dr. Saim CİRTİL
Yrd. Doç. Dr. Türkan ERDOĞAN
Dr. Coşkun DAŞBACAK

Hakem Kurulu

Prof. Dr. Candan TERWİEL	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Gülsen DEMİR	Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin ÖZGÜR	Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet MEDER	Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Muammer NURLU	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Ali ÜNAL	Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr . Nurgül OKTİK	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Sadettin SARI	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Ceyhun Vedat UYGUR	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Abdullah KARAMAN	Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Behset KARACA	Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Bülent GÜLOĞLU	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Cem BAYDUR	MuğlaÜniversitesi
Doç. Dr. Ensar YEŞİLYURT	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Feryal ÇUBUKCU	Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Nurten SARICA	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Selim YILMAZ	Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Süleyman BARUTÇU	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Süleyman UYAR	Akdeniz Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Abdullah ÖZDEMİR	Adnan Menderes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ayça ÜLKER ERKAN	Adnan Menderes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ayşe SAVRAN GENCER	Pamukkale Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Azer Banu KEMALOĞLU	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Cumhur Yılmaz MADRAN	Pamukkale Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Filiz ACAR	Düzce Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Harun SULAK	Süleyman Demirel Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Şahin BARANOĞLU	Adnan Menderes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Türkan ERDOĞAN	Pamukkale Üniversitesi

Dergimizin bu sayısına gönderilen makaleleri değerlendiren hakem kuruluna teşekkürlerimizi sunarız.

Sekreterya
Recep DURMUŞ
Azize ŞIRALI EKMEKÇİ

İÇİNDEKİLER/*CONTENTS*

Birol ERKAN **1**
Türkiye İle Sınır Komşuları Arasındaki Dış Ticaretin Karşılaştırmalı Üstünlükler Perspektifinde Analizi
Analysis in Comparative Advantages Perspective of Foreign Trade of Turkey and Border Countries

Hakan SARITAŞ – Cengiz SARAY... ..... **23**
Türk Bankacılık Sektörünün Karlılık Performansının Analizi
Analysis of Profitability Performance of Turkish Banking Sector

Hakan SARITAŞ – Altan GÖKÇE..... **39**
Amerika Birleşik Devletlerinde ve Avrupa Birliği Ülkelerinde Yaşanan Ekonomik Krizlerin Temel Analizi: Nedenler ve Etkiler
Fundamental Analysis of Economic Crisis in the United States and in European Union Countries: Causes And Effects

Mustafa Zihni TUNCA - Mustafa BAYHAN..... **53**
Kalite Fonksiyon Göçerimi Yönteminin Tedarikçi Seçiminde Kullanımı
Using Quality Function Deployment Method in the Supplier Selection

Sevcan GÜNEŞ-Şakir ÇAKMAK-Filiz YEŞİLYURT-Gökhan TUZCU **71**
Ösys Başarısını Etkileyen Faktörlerin Analizi
The Determinants of OSYS Success

Yunus GÜLCÜ-Selim Adem HATIRLI..... **83**
Doğalgaz Kullanımını Etkileyen Sosyo-Ekonomik Faktörlerin Analizi: Isparta İli Örneği
An Analysis of Socio-Economic Factors Effecting the Use of Natural Gas: An Example of Isparta City

Zuhal ÖNEZ ÇETİN **97**
Yoksulluğu Azaltmada Yeni Bir Yaklaşım: Yoksul-Yanlı Turizm
A New Approach at Poverty Alleviation: Pro-Poor Tourism

Feyza TOKAT..... **109**
XVII. Yüzyılda Yaşamış Bir Bilgin: Hezârfen Hüseyin Efendi
XVII. Century Scholar: Hezârfen Hüseyin Efendi

Haldun SOYDAL-Zekeriya MIZRAK-Murat ÇETİNKAYA..... **117**
Makro Ekonomik Açıdan Türkiye'nin Alternatif Enerji İhtiyacının Önemi
From Imprantance of Alternatife Energy Need of Turkey

Mehmet MEDER- Mustafa GÜLTEKİN..... **139**
Türkiye'nin Büyük Kentlerinde 1999-2009 Yılları Arasındaki İntihar Eğilimleri
Dispositions of Suicide Between the 1999-2009 Years in the Large Cities of Turkey

Mehmet Yaşar ERTAŞ **153**
XV. - XVI. Yüzyıllarda Hambat Yöresinde Yerleşim ve Nüfus
Settlement and Population in Hambat Area in the 15th and 16th Centuries

Meryem AYAN 169
Evlilik Yoluyla Irksal ve Dini Kesişmeler
Race and Religious Intersections Through Marriages

Rıza SAM 177
Şiddete Sürüklenerek Suça İtilenler: Geleceğin Suçlularını Yetiştirmek Üzerine Düşünceler
Individuals Dragged by Violence and Pushed into Crime: Reflections on the Training of Tomorrow's Criminals

Necla KÖKSAL – Melek ÇINAR.....191
Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bilimin Doğasına ve Öğrenme-Öğretme Sürecine Yansıtılmasına İlişkin Görüşleri
Social Studies Preservice Teachers' Views on Nature of Science and Reflecting Nature of Science on Learning-Teaching Process

Mustafa SARICA.....205
Türkçede Eylemsilerin (Ortaçlar ve Ulaçlar) Fransızcayla İlişkili Olarak İncelenmesi
Constrastive Study of Participles in Turkish in Relation with French

Tuncer YILMAZ.....215
Ütopya ve Hicvin Buluşması: Samuel Butler'in *Erewhon'u*
Where Utopia and Satire Meets: Samuel Butler's Erewhon

Emre AŞILIOĞLU.....231
İlköğretim İkinci Kademe Görsel Sanatlar Dersi Programının Sanat Eğitimi İlkelerinin İncelenmesi
Study of Art Education Principles of Visual Arts Curriculum in the Second Level of Primary Education

Pamukkale Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Sayı 11, 2012, Sayfa 231-240

İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME GÖRSEL SANATLAR DERSİ PROGRAMININ SANAT EĞİTİMİ İLKELERİNİN İNCELENMESİ

Emre AŞILIOĞLU *

Özet
Bu araştırmanın amacı; ilköğretim ikinci kademe "Görsel Sanatlar Dersi Programı"na yön veren ilkelerin ne ölçüde uygulanabildiğini öğretmen görüşlerinden de yararlanılarak belirlemek ve programın geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunmaktır. Araştırmada içerik çözümlemesinin yanı sıra öğretmen görüşlerinden de yararlanılmıştır. Program öğretim ilkeleri bakımından ideali yansıtmaktadır. Ancak sınıf mevcutlarının kalabalık ve haftalık ders saatinin yetersiz olması, okullarda bu derse ait atölyelerin bulunmaması derse yönelik olumsuz tutum gibi nedenler programın etkililiğini engellemektedir. Başlıca öneriler; dersin merkezi sınavların baskısından kurtarılması, haftalık saatinin artırılması, öğretmenlere sanat eğitiminin önemi konusunda duyarlık kazandıracak hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim verilmesidir.

Anahtar Kelimeler: *Görsel Sanatlar Dersi, Sanat Eğitimi, Yaratıcılık.*

STUDY OF ART EDUCATION PRINCIPLES OF VISUAL ARTS CURRICULUM IN THE SECOND LEVEL OF PRIMARY EDUCATION

Abstract
The aim of this study is to define applicability of principles conducting "Visual Arts Curriculum" in the second level of primary education by making use of teachers' views, and to present suggestions for the development of the curriculum. In the study, the researcher used the teachers' ideas as well as content analysis. In terms of the education principles, the curriculum contains the ideal principles of Art Education. However, some reasons, such as crowded classes, insufficient class hours and lack of workshops in the schools and negative attitudes towards the subject, prevent the effectiveness of the curriculum. Main suggestions are to liberate the subject from the pressure of centrally administered examinations, increase the number class hours and organise pre-service and in-service training to provide consciousness of teachers towards the importance of art education.

Key Words: *Visual Arts Lesson, Art Education, Creativity.*

1. GİRİŞ

Güzeli arama insan doğasının en önemli özelliklerinden biridir. Bu arayış ilk insanlardan bu yana süregelmiştir. Yazmadan önce çizmeye ve boyamaya başlayan insan, resmi duygularını anlatmada bir araç olarak kullanmıştır. Sanat tarihçilerinin bir kısmına göre bu resimler ona doğayla olan savaşında büyüsel bir güç sağlama, bir kısmına göre de, tamamen yaşadığı mekânları güzelleştirme amacıyla yapılmıştır. Hangi teoriye inanırlarsa inansınlar bütün sanat tarihçileri, insanların bu resimleri yaparken estetik bir kaygı da güttükleri konusunda birleşmektedirler.

Sanat, hem kişinin yaratıcı gücünü geliştirmek, hem de insanlık niteliklerini yüceltmek için güçlü bir araçtır. Sanatçı duyarlığı, düşünüşü ve yorumlayışıyla dikkat çeker, öteki insanlardan ayrılır. Çünkü o toplumun ve yurdunun insanlarının özlemlerini, ihtiyaçlarını en iyi duyan ve sezen kişidir (Kavcar, 1999: 2). "Güçlü imgeler edinmek, bu imgeleri ayrıştırıp birleştirilerek renk, biçim, doku, form, uzam gibi sanatsal değerlerle düşünme ve nitelikli

* Arş. Gör., Mardin Artuklu Üniversites,i Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü, MARDİN.
e-posta: emre.asilioglu@hotmail.com

sonuçlara yönelik sorun çözme ussal bir uğraştır " (Aypek Arslan, 2010: 1081). Bu nedenle pek çok toplum sanata ve çocukların sanatçı duyarlılığıyla yetişmesine büyük önem vermektedir.

Günümüzde birçok eğitimci çocuk eğitiminde sanatın öğrenme sürecinin ayrılmaz bir parçası olduğuna inanmaktadır. Danko-McGee ve Slutsky'e göre, sanat; çocukların yeni bilgiler keşfetmelerine, bu bilgileri ve duyguları görsel biçimlere çevirmelerine olanak sağlayan yollardan birisi olduğu için eğitim programının en önde gelen öğesidir. Gardner ise, görsel sanatların, bizi görsel düşünmeye yönelttiği için önemli olduğunu belirtmektedir. Ona göre sanat anlamın kavranabilmesini ve ifade edilebilmesini sağlayan özel bir düşünme biçimidir (Danko-McGee ve Slutsky, 2003; Gardner, 1990, akt: Shillito ve diğerleri, 2008: 3).

Sanat eğitimi; bireyin yetenek ve becerilerini ortaya çıkarmaya yardım etmenin yanı sıra, soyut kavramları algılamasını, nesneler arasında ilişkiler kurmasını, esnek, akıcı ve orijinal düşünmesini kolaylaştırır. Duygularını, görüşlerini malzemeye aktarırken yeni deneyimler yaşamasını olanaklı kılar. Sanat onun zihinsel yetileriyle birlikte duygu yanını da geliştirir.

Yetkin'e (1968 :129) göre, yarını yüklenecek olan çocuklarımızı eksiksiz ve tam yetiştirmek istiyorsak, akılcılığın ve objektif düşüncenin gelişimini; duyarlılığın, hayal gücünün ve kişisel dünyanın gelişimi ile dengelemek; bilimle sanatın temelinde yaratıcılık yattığına göre, her iki güçten de çocukları ve gençleri faydalandırmanın sayısız yararı vardır. Yükselme, ancak iki kanatla uçma ile mümkün olabilir. Bu bakımdan okullarımızda fen ve sosyal bilimlerin yanı sıra sanat eğitimine de önem vermek gerekmektedir.

Rehberlik anlayışını oluşturan ilkelerde de; bireyin bütün kapasiteleriyle geliştirilmesinin önemine vurgu yapılır. Bedensel, zihinsel, toplumsal, duygusal vb bütün kapasitelerini kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda en uygun bir düzeyde geliştirmesi için ona yardım etmenin önemine işaret edilir. Bu kapasitelerden birini de, onun sanatsal yönü oluşturur.

Sanat bilincinin temellerinin çocukluk döneminde atılması, ilköğretim döneminde verilen görsel sanatlar dersinin gerekliliğini ve önemini artırmaktadır. Sanatın en yeni biçimleriyle, erken yaşlarda tanıştırılan bireyler, çağcıl sanatlara hoşgörü geliştirir ve doğru estetik yargılara daha kolay ulaşır (San, 1997 akt: Kurtuluş, 2000). Çocuk, daha küçük yaşlardan itibaren, sanat eğitimi programlarıyla; yapıcı ve üretici olarak rol aldığı, imgelemini ve tasarımlama gücünü geliştiren çeşitli sanatsal uğraşlar yanında, sanatın yaş ve olgunluk düzeyine göre kendisini ilgilendirebilecek pek çok alanına da izleyici, değerlendirici ve gereğinde eleştirici olarak katılır. Böylece o, sanatın insan yaşamındaki yerini daha iyi algılar (San, 1983: 139). Çağdaş sanat eğitimiyle; sanat denen çok yönlü ve boyutlu olguyu ve sanat sorunlarını tüm biçimleriyle yaşatarak eğitilen çocuk ve gencin, olay ve olguları çok yönlülükleri ve boyutlulukları içinde görüp yorumlaması ile olay ve olguları kavraması kolaylaşır. Yeniliklere, çağdaş her türlü gelişmeye, yeni biçimlere ve biçimlendirmeye açık hale gelir. Çağındaki toplumsal ve kültürel değişmeleri anlaması kolaylaşır. Hoşgörülü, aynı zamanda dinamik bir kişiliğe sahip olur.

Görüldüğü gibi ilköğretimde sanat eğitimi önemle üzerinde durulması gereken bir konudur. Bu bakımdan ilköğretim okullarında uygulanan Görsel Sanatlar Dersi programının öğretim ilkeleri ve uygulamalarının incelenmesi, bu dersin programının geliştirilmesi ve daha etkili bir sanat eğitimi için ilk adımı oluşturmaktadır.

2. AMAÇ

Bir eğitim programında yer alan öğretim ilkeleri aynı zamanda o programın dayandığı eğitim ilkelerini yansıtır. İlke; karar ve eylemlerin tutarlı biçimde değerlendirilmesine olanak sağlayan ve her türlü tartışmanın dışında genel kabul gören ana kural olarak tanımlanır (Sözer: 2006). Öğretimde ilke ise kısaca öğrenmeyi sağlamada etkili olduğu tartışmasız kabul edilen kurallar olarak ifade edilebilir.

Araştırma; ilköğretim okulları ikinci kademede uygulanan "Görsel Sanatlar Dersi Programı"na hangi ilkelerin yön verdiğini, bu ilkelerin ne ölçüde uygulanabildiğini öğretmen görüşlerinden de yararlanılarak belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

3. YÖNTEM

Bu araştırma bir yandan içerik çözümlemesine diğer yandan nitel araştırma tekniklerine uygun olarak gerçekleştirilmiştir. İlkönce Görsel Sanatlar Dersi Programının içeriği ve öğretim ilkeleri içerik çözümlemesiyle incelenmiş, programın öğretim ilkelerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunları belirlemek için öğretmen görüşlerinden yararlanılmıştır.

Programın uygulanmasına ilişkin veriler; 2010-2011 öğretim yılı güz yarıyılında, Ankara, Diyarbakır ve Mardin il merkezlerindeki ilköğretim okullarında görev yapan toplam on iki Görsel Sanatlar Dersi öğretmeninden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir.

4. İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME GÖRSEL SANATLAR DERSİ PROGRAMI İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 2006 yılında aldığı bir kararla ilköğretim okullarında okutulan "Resim-İş" dersi "Görsel sanatlar" ve "Teknoloji Tasarım" adı altında iki derse dönüştürülmüştür. Bu arada resim dersinin hedefleri ve içeriğinde önemli değişiklikler yapılmıştır. Talim Terbiye Kurulunun 04.06.2007 tarih ve 111 sayılı kararı ile İlköğretim ikinci kademe (6, 7 ve 8 sınıflar) Görsel Sanatlar Dersinin haftada bir saat olarak okutulması kabul edilmiştir.

Çakır İlhan (2000 : 399), iki binli yılların başlarında haftada iki saat olan resim dersi ile çocukların yaratıcılıklarını geliştirmenin güç olduğuna dikkatlerimizi çekerken, estetik ve yaratıcılık eğitiminin tüm öğretim programlarında yer alması gerektiğini belirtmektedir. Bu belirlemenin üzerinden kısa bir süre geçtikten sonra Görsel Sanatlar Dersinin haftalık süresinin de bir saate indirilmiş olması oldukça düşündürücüdür.

İlköğretim görsel sanatlar dersi programının genel amaçları; bireysel ve toplumsal, algısal, estetik ve teknik amaçlar olmak üzere dört başlık altında toplandığı görülmektedir (MEB, 2008 : 10):

Bireysel ve toplumsal amaçlar kısaca şu şekilde özetlenebilir: Öğrenciye, yaşamı, doğayı gözlemleme duyarlılığı, seçme, ayıklama birleştirme, yeniden organize etme becerileri kazandırmak. Onun yeteneklerini fark etmesini, kendine güven duygusu kazanmasını sağlamak. Görsel biçimlendirme çalışmaları ile kendini ifade etmesini, ulusal ve evrensel sanat eserleri ile sanatçıları tanımasını sağlamak. İş birliği yapma, paylaşma, sorumluluk alma, kendine ve başkalarına saygı duyma bilinci kazandırmak.

Algısal amaçlar ise: Öğrencinin algı birikimini ve hayal gücünü geliştirmek, görsel algı ve birikimlerini sanatsal anlatımlara dönüştürebilmesine olanak sağlamak, bilgi ve birikimlerini sanatsal uygulamaya dönüştürme yeteneği ile birlikte yeni durumlar karşısında özgün çözümler geliştirme becerisi kazandırmak şeklinde özetlenebilir.

Estetik amaçların ağırlıklı olarak şu noktalarda toplandığı görülmektedir: Öğrencinin, sanatın bir değer olduğunu kavramasını sağlamak. Ona sanat eserinden ve doğadan haz alma ve onları koruma bilinci, görsel sanatlar sevgisini hayatın her alanına yansıtabilme duyarlılığı ve bunu davranış biçimi haline getirebilme yeterliliği kazandırmak. Onu, insan eliyle üretilen nesneleri estetik birikimini kullanarak değerlendirebilir duruma getirmektir.

Teknik amaçlar ise; öğrenciye doğada gördüklerini, her türlü araç gereci kullanarak, görsel anlatım diline dönüştürme becerisi kazandırmak. Onu farklı tekniklerin sağlayacağı anlatım zenginliğine farkına vardırabilmek, ona amacına uygun malzemeyi seçme, malzemeden anlam yaratma becerisi kazandırmak, kullandığı tekniklerin dışında yeni teknikler arama isteği ve cesareti kazandırmaktır.

5. İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME GÖRSEL SANATLAR DERSİ PROGRAMI ÖĞRETİM İLKELERİNİN İNCELENMESİ

Görsel Sanatlar Dersi öğretim programında bu dersin öğretim ilkeleri ise şu şekilde sıralanmıştır (MEB, 2008 : 11):

- Her çocuk yaratıcıdır.
- Her çocuk farklı algı, bilgi, sezgi, duygu dünyası ve geçmiş hayat tecrübesine sahiptir. Uygulamalarda bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulur.
- Uygulamalarda, görsel sanat alanlarına yönelik iki ve üç boyutlu çalışmalar ile çoklu ortam çalışmalarına yer verilir.

- Görsel sanatlar dersi, diğer disiplinlerle birlikte eğitim amaçlarındaki bütünlüğü kurmaya veya bireyin kendini gerçekleştirmesine katkıda bulunur.
- Dersin işlenişi, ilgi çekici hale getirilen öğrenme-öğretme yöntem ve teknikleriyle zenginleştirilir.
- Görsel sanatlar dersi çocuğu temel alır. Öğrenme-öğretme süreci, çocuğun kendine özgü algılama ve anlamlandırma evreni içinde, gelişim basamaklarına göre düzenlenir.
- Değerlendirmede öğretmen, her çocuğun gelişim sürecini, bireysel farklılıklarını, öğrenme-öğretme sürecine katılımını ve sınıf içi performansını göz önünde bulundurur.

Bu öğretim ilkeleri incelendiğinde; her çocukta yaratıcı bir potansiyelin var olduğu ve geliştirilebileceğine ilişkin bir anlayışın programa yansıdığı görülür. Bir başka deyişle programda her çocuğun yaratıcı, farklı algı, bilgi, sezgi, duygu dünyası ve geçmiş hayat tecrübesine sahip olduğu kabul edilmektedir.

Birçok yazara göre yaratıcılık, görevin bağlayıcılığı dâhilinde yeni ve orijinal ürün ortaya koyma kapasitesidir (Lubart and Georgsdottır 2004: p. 25). Torrance da (1963: 7), yaratıcılığı genellikle süreç ya da ürün terimleriyle açıklamaktadır. Ona göre yaratıcılık, bazen geleneğin karşıtıdır. Gelenek, kimseyi rahatsız etmeden beklenen davranışların sergilenmesi olarak tanımlanabilir. Buna karşılık orijinal fikir, farklı bir bakış açısı, problemin çözümü için farklı bir yol gerektirir.

Bu tanımlamadan yola çıkarak yaratıcılık; bir süreç ve bu süreç sonunda özgün bir ürün ortaya koymak olarak ifade edilebilir. Bu süreç, akıl yürütme ve işlem basamaklarını içerir. Ürün kısmı ise kesinlikle özgün olmalıdır. Ürünün özgünlüğü onun yeni, benzersiz, işlevsel ve tutarlı olması ile ilgilidir. Yaratıcı etkinlikte akıl yürütme yolları, duyuşsal ve kültürel özellikler; bilimsel, sanatsal ve kültürel alanların tamamında sentezlenir. Söz konusu özgün ürün, bu sentezlemenin sonucunda ortaya çıkar (Sönmez, 1993: 146). Ancak kişinin yaratıcı olması için yalnızca sentezci olması yeterli değildir. Çünkü sentez becerisi olan kişi sadece yeni bir fikir üretebilir. Fakat onu çözümleyip aktaramaz. Kişinin aynı zamanda analitik beceriye de sahip olması gerekir. Fakat bu da tek başına onun yaratıcı olması için yeterli değildir. Analitik becerisi olan kimse başkalarına ait fikirlerin inanılmaz bir çözümleyicisi olabilir ama yaratıcı fikirler ortaya koyamaz. Diğer yandan sadece pratik becerisi olan kimse ise müthiş bir aktarıcı (satıcı) olmaktan öteye gidemez. O halde kişinin yaratıcı olabilmesi için sentezci, analitik ve pratik beceriler arasında bir denge kurabilmesi gerekir (Sternberg, 1996: 3). Sanatsal yaratmada da durum aynıdır. Bu süreç; iyi gözlem yapabilme, herkesin göremediği ilişki ve bağlantıları görme, farklı bağıntılar kurma ve bunları sanatın diliyle anlatmayı gerektirir.

Çocukta yaratıcılık; merak duygusu, güdülenme, düş gücü, ıraksak düşünme, imgeleme gücü, sezgi yeteneği, bağımsız ve çok yönlü düşünebilme, farklı değerlendirme ve yorumlar yapabilme, analitik düşünme ve sentez yapabilme gibi özelliklere bağlı olarak gelişir. Aile ve okuldaki eğitimde çocuğun bu özelliklerini ortaya koyabilmelerine fırsat verildiği ve bu yeteneğin gelişmesi için ortam yaratılabildiği ölçüde yaratıcılığının gelişmesi de söz konusu olur. Bu bağlamda Görsel Sanatlar dersi programında "Her çocuk yaratıcıdır." tümcesiyle vurgulanan ilkenin, öğrencilerin alışılagelmiş kalıp düşüncelerden kurtulmalarını, nesne ve olayları değişik açılardan görme ve algılamalarını, bunlar arasında yeni bağlar kurabilmelerini, olayları, olguları çizgi ve rengin anlatım olanaklarından yararlanarak, özgün bir biçimde anlatmalarını geliştirme bakımından önemli olduğu söylenebilir.

Programda Görsel Sanatlar dersinin öğretim etkinliklerinde öğrenciler arasında bireysel ayrılıklara dikkat edilmesine özel bir vurgu yapıldığı da görülmektedir.

Bu anlayış öğretimde bireysel ayrılıkların öğrenme üzerindeki etkileri konusundaki bilimsel çalışmalara, özellikle de son yıllarda ünlü Amerikalı eğitimci Gardner'ın "çoklu zekâ" olarak adlandırdığı kuramına dayanmaktadır. Gardner'ın çoklu zekâ kuramına göre her birey birbirinden farklı sekiz zekâ alanına sahiptir. Ancak bireyler farklı zekâ alanlarına sahip olmakla birlikte bu alanlardaki kapasiteleri de farklılık göstermektedir. Dolayısıyla eğitimde yapılması gereken, bireyleri eğitim yoluyla

geliştirirken birbirine eşitlemek değil, zekâ alanlarına göre sahip oldukları kapasiteleri en iyi şekilde kullanabilir duruma getirmektir. Bu zekâ alanlarından biri de görsel uzamsal zekâdır.

Bireyin görsel uzamsal dünyayı doğru bir şekilde algılaması, bunları dönüştürebilme yeteneği olarak tanımlanan (Armstrong, 2009: 7) görsel uzamsal zekâ alanı, "yüzey ve onun içinde bilginin kullanımını gerektiren durumları, farklı derinlik ve açılardan formlar tasarlama yeteneğini kapsar" (Ayaydın ve diğerleri, 2009 : 186). Hiç kuşkusuz bu alandaki yeteneğin kullanılmasında bireysel kapasitelerin dikkate alınması gerekir.

Çocuğun öğretim sürecinde farklı özellikleri bakımından dikkate alınması "çocuğa görelik" olarak adlandırılan öğretim ilkesinin de gereğidir. Görsel Sanatlar dersi programı aynı zamanda sözünü ettiğimiz bu ilkeye göre tasarlanmıştır. Bu ilkeye göre düzenlenen öğretim etkinliklerinde; bir yandan çocuğun düzeyine uygun yaşantılara yer verilirken diğer yandan bu yaşantıların tatmin edici olmasına dikkat edilir. Böylece çocuk gözlem yapma, farklılıkları keşfetme, algıladıklarını çizgi ve renkle ifade etme, bir başka forma çevirme konusunda deneyim kazanır. Dolayısıyla hem görsel-uzamsal alandaki kapasitesini doğru ve etkili bir şekilde kullanır hem de sanatsal alandaki yeteneğini isteyerek katılacağı yaşantılar yoluyla geliştirme fırsatı bulur. Bu gelişim onun gelecekte üstleneceği çeşitli roller ile ilgili duyarlık kazanması açısından da büyük önem taşımaktadır.

Bu ilke ile çocuğun sanatsal yaratıcılık alandaki gelişimi yaparak yaşayarak öğrenmeye dayandırılmış olmaktadır. Yaparak yaşayarak öğrenme bireye beceri kazandırmanın yanı sıra onu düşünme, algılama ve yorumlama gücü bakımından da geliştirir. Yaparak yaşayarak öğrenme sırasında bireyin daha çok sayıda duyu organı öğretim sürecine katılır. Böylece algılama güçlenmiş olur. Diğer yandan bu eğitimin sanat eğitiminin bir gereği olarak çok yönlü yaşantılar yoluyla ve zengin bir öğrenme çevresi içinde gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Programda yer alan bir başka ilkede de, görsel sanat alanlarına yönelik iki ve üç boyutlu çalışmalar ile çoklu ortam çalışmalarına yer verilmesidir.

İki boyutlu olarak; çizgi çalışmaları (kurşun kalem, pastel, tebeşir, gazlı kalem, çöp mürekkep, kâğıt vb. malzemeyle) ve boyama çalışmaları yaptırılabilir. Öğretim etkinliklerinde üç boyutlu çalışmalar olarak da; yoğurma maddeleri ile serbest biçimlendirme (kil, kâğıt hamuru, plastik vb.) ve yapısal çalışmalara (ahşap, metal, mukavva, her çeşit kâğıt, atık malzemeler, tekstil atıkları ve diğer sanayi atıkları vb.) ve eksiltme (yontma) çalışmalarına yer verilebilir (Gel, 1996: 45; Terwiel, 2010 : 36).

Çizimler, tablolar ve baskılar derinlik ve uzaysal boşluğun iki boyutlu bir şekilde ortaya çıkarıldığı çalışmalardır. Bazı sanat çalışmaları da gerçek uzaysal boşluğa ve derinliğe sahiptir. Yükseklik, genişlik ve derinliğe sahip olan bu çalışmalar, üç boyutlu çalışmalar olarak bilinir. (Mittler ve Ragans, 1999; akt: Çapar, 2008 : 115).

Üç boyutlu çalışmalar boşlukta biçimlendirilir ve her açıdan tasarlanabilir. Kullanılan malzemeler, çocukların biçimi, derinliği, boşluğu ve dokuyu keşfetmeleri için deneyim sağlar. Çoğu üç boyutlu sanat etkinliğinde odak noktası dokunma, görme ve hissetmenin duyusal elemanları üzerindedir (Edwards, 2002 : 229-234; akt: Çapar, 2008 : 115).

Görsel Sanatlar Dersi programındaki bir başka ilke de diğer derslerle bütünlük sağlanarak bireyin bir bütün olarak geliştirilmesini ve böylece kendini gerçekleştirmesini öngörmektedir. San'a göre (1983: 140), sanat eğitimi ve özellikle görsel sanatlar eğitimi yoluyla çocuk ve gencin olay ve olguları değişik yön ve boyutlarıyla görüp, yorumlaması, kavraması, yeniliklere ve çağdaş her türlü gelişmeye, her tür yeni biçim ve biçimlendirmeye açık bireyler olarak yetiştirilmesi gerekir. Böylece onların hem bilim ve teknolojide hem de toplumsal ve kültürel değişme süreçlerindeki yeni gelişmeleri anlamaya yatkın bir kişilik geliştirmeleri kesinleşir. Bu bakımdan öğrenciler değişik derslerde kazandığı bilgi ve deneyimleri Görsel Sanatlar dersinde kullanma konusunda teşvik edilmelidir. Örneğin, öğrencilerin Türkçe dersinde okudukları bir metin ya da bir şiir biçimlendirme çalışmaları için imgesel düşünmelerini harekete geçirmede kullanılabilir. Matematik dersinde edinecekleri boyut, simetri, denge, derinlik vb. bilgiler, tasarımlarında etkili olabilir. Böylece bir yandan bilim ile sanatsal yaratma arasında bağ kurulurken diğer yandan bilişsel, duyuşsal

ve estetik duyarlılık yönlerinden gelişmeleri sağlanabilir.

İnsanın kendini gerçekleştirmesi bütün kapasitelerini en iyi ve en verimli şekilde kullanabilmesine bağlıdır. Bir başka deyişle insan hem bilişsel hem duyuşsal hem de psikomotor beceriler bakımından gelişmek zorundadır. Genel öğretim ilkeleri arasında yer alan "Bütünlük İlkesi" çocuğun eğitilecek yönlerinin bir bütün olarak alınıp değerlendirilmesine dayanır. Çocuk bedensel ve ruhsal kuvvetler (düşünce, duygu, irade gibi) bakımından bir bütün olarak ele alınmalı ve her yönü dengeli olarak eğitilmelidir. Zaten bedensel ve ruhsal kuvvetler sürekli olarak birbirlerini etkilerler ve birbirine bağlıdırlar. Sadece bedeni geliştirip zihni ve ahlâkî yönler geliştirilmezse veya bunun tersi durumlarda dengesiz; hem topluma hem de kendine zararlı olabilecek insanlar yetişmiş olur (Ergün ve Özdaş, 1997).

Görsel Sanatlar Dersi işlenirken dersi ilgi çekici hale getirmek için farklı yöntem ve teknikler kullanılmasını öngörülmektedir. Bireyin eğitim yoluyla istenilen özellikleri kazanabilmesi o özelliklere uygun öğrenme yaşantıları geçirmesine, uygun yaşantılar ise uygun öğrenme ortamı oluşturulmasına bağlıdır. Bu ortamı oluşturma strateji ve tekniklerle yakından ilgilidir. Her şeyden önce kullanılan tekniklerin öğrencilerin ilgi çekici deneyimler geçirmesine hizmet edecek nitelikte olması gerekir. Programda bu hususa da dikkat edildiği görülmektedir.

Programda değerlendirmenin her çocuğun gelişim sürecini, bireysel farklılıklarını, öğrenme öğretme sürecine katılımını ve sınıf içi performansının esas alınarak yapılması ilkesine yer verilmiştir. Bu ilkeye göre; görsel uzamsal zekâ bakımından öğrencilerin aynı olmadıkları kabul edilmekte, değerlendirmenin öğrencilerin kendi içlerinde sağladıkları gelişmeye göre yapılması esas alınmaktadır. Öğrencileri birbirleriyle kıyaslayarak değil potansiyellerini kullanabilme düzelerine bakarak değerlendirme günümüzde genel kabul gören önemli bir eğitim ilkesidir. Bu ilkenin de genel öğretim ilkeleriyle tutarlı olduğu söylenebilir.

6. GÖRSEL SANATLAR DERSİ PROGRAMININ UYGULANILMASINDA KARŞILAŞILAN BAŞLICA GÜÇLÜKLER

Programın öğretim ilkelerinin yerinde ve genel öğretim ilkelerine uygun olmasına karşılık uygulanmasında bazı güçlükler yaşanmaktadır. İdeal olarak belirlenen bu ilkelerin uygulanabilmesi için her şeyden önce sınıf mevcutlarının kalabalık olmaması gerekmektedir. Öğrencilerin tanınması ve onların bireysel ayrılıklarına uygun bir öğretim ortamı yaratılması için bu zorunludur. Oysa istisnalar dışında, Türkiye'de ilköğretim okullarındaki sınıflar oldukça kalabalıktır. Milli Eğitim Bakanlığının sınıf mevcutlarına ilişkin verilerine göre, derslik başına ortalama Şanlıurfa'da 63, Gaziantep'te 53, Diyarbakır ve Van'da 52, Şırnak'ta 50, Hakkari ve Batman'da 47, Adana'da 46, Ağrı'da 45, Bursa'da 42 öğrenci düşüyor (okulweb.meb.gov.tr/09/12/423231/birleştirilmis.html-). Diyarbakır il merkezindeki ilköğretim okullarında kendileriyle görüştüğümüz görsel sanatlar dersi öğretmenleri, sınıfların kalabalık olmasını, bu dersin hedeflerinin gerçekleştirilmesi önünde bir engel olarak gördüklerini belirtmiştir.

Öğretmenlerin görsel sanatlar dersinde karşılaştığı önemli güçlüklerden biri de ilköğretim ikinci kademe sırasında öğrencilerin girdikleri "Seviye Belirleme Sınavı" ile daha sonra girdikleri "Orta Öğretim Kurumları Sınavı"dır. Anne-babalar çocuklarının iyi bir ortaöğretim kurumuna girmesini istediğinden çocuklarının sınava hazırlanma dışında, özellikle de sınavda puan getirmeyeceğini düşündükleri Görsel Sanatlar vb. derslere zaman harcamasını "gereksiz" görmektedirler. Anne-babaların talepleri ve bazı öğretmen ve okul yöneticilerinin sözü edilen sınavlarda başarının etüt ve test çözme ile mümkün olabileceğine ilişkin düşünceleri, bu ders için ayrılan sürenin sıklıkla etüt ve test çözme amacıyla kullanılmasına neden olmaktadır.

Görsel Sanatlar Dersi öğretmenlerine göre diğer branşlardaki öğretmenlerin çoğu bu dersi çocuğa fazla bir şey kazandırmayan boş zaman faaliyeti olarak görmektedir. Bu konuda Yolcu (2009) tarafından sınıf öğretmeni adaylarının sanata ilişkin dersler bağlamında hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan bir araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının bu konularla ilgili

hazırbulunuşluk düzeylerinin yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Söz konusu araştırmada elde edilen bu bulgu da yukarıda belirtilen yargıyı destekler niteliktedir.

Bu konuda görüştüğümüz bir görsel sanatlar dersi öğretmeni; "Ne yazık ki SBS öğrenci üzerinde yeterince baskı kurduğundan öğrenci diğer alanlara kendini istem dışı kapatmıştır." şeklinde cevap verirken bir başka öğretmen; velilerin ve öğrencilerin yetenek derslerini boş ve yararsız görmesinin karşılaşılan sorunlardan birisi olduğunu belirtmektedir.

Bazı öğretmenler Milli Eğitim Bakanlığı'nın resim-müzik gibi dersleri yeterince önemsemediğini, bu derslerin haftada bir saat olarak okutulmasının yeterli olmadığını belirtmektedir. Her ne kadar bir yıl Görsel Sanatlar, ertesi yıl Müzik dersi okutmak koşuluyla okul yönetimlerinin bu süreyi iki saate çıkarmaları mümkün olsa da, yaygın uygulama bu dersin haftada bir saat olarak okutulması şeklindedir.

Program incelendiğinde etkinlik alanlarının görsel sanatlarda biçimlendirme, müze bilinci ve görsel sanat kültürü gibi değişik alanlarda yoğunlaştığı ve bu etkinlikler sonucunda çok sayıda öğrenci kazanımına yer verildiği görülmektedir. Haftada bir saat olarak okutulan bir derste bu kadar çok kazanımın gerçekleşmesini beklemek gerçekçi bir yaklaşım değildir.

Öğretmenlere göre; Görsel Sanatlar Dersinde öğrencilere genellikle iki boyutlu çalışmalar yaptırılmaktadır. Ancak bu çalışmaların uygun koşullarda ve yeterli düzeyde olmadığı, görüşmeler sırasında, pek çok öğretmen tarafından dile getirilmiştir. Uygulamaların daha uzun sürmesi, öğrencilerin ihtiyaç duyulan malzemeleri temin edememesi, okulda uygun ortamın olmaması gibi nedenlerden dolayı üç boyutlu çalışmalar neredeyse hiç yapılmamaktadır.

Görüşme yapılan öğretmenlerin sayıca önemli bir kısmı, öğrencilerin müze bilinci edinmelerine olanak sağlayacak, müze gezilerine yeterince yer verilemediğini belirtmektedirler. Bu durumun nedenleri olarak; haftalık ders saatinin yetersizliği, ulaşım aracı temin etme güçlüğü, velilerden izin alamama vb. gösterilmektedir. Ayrıca öğrencilerin görsel sanatlar kültürü edinmelerine katkıda bulunacak etkinliklerden; sanat sergilerini gezmelerine, sanat eserlerini incelemelerine yeterince yer verilmediği anlaşılmaktadır. Gel'in (1996), sanat eseri inceleme çalışmalarının; ülkemizde ilk ve ortaöğretim kurumlarında hemen hemen hiçbir okulda yapılmayan, ancak yapılması gereken çalışmalar olduğu yönündeki belirlemesi, araştırmamızın bu konudaki bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Görüldüğü gibi pek çok uygulamada Görsel Sanatlar dersinin haftalık süresinin az olması engelleyici bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bakımdan Türkiye ile dünyadaki bazı ülkelerin bu derse ayrılan süre bakımından karşılaştırılması yararlı olacaktır.

Türkiye'de Görsel Sanatlar Eğitimi dersine ayrılan sürenin çok az olmasına karşılık, Amerikan eğitim sisteminde bu ders için ayrılan süre Türkiye'nin üç katıdır. Ayrıca bu ülkede okul ortamındaki fiziki koşulların, öğretmen yeterliklerinin ve mali desteğin programın gereklerini karşılayacak biçimde düzenlendiğini de belirtmek gerekir (Aykut, 2006 : 40).

Japon okullarındaki Görsel Sanatlar dersi çizim, resim, kolaj, baskı, seramik ve üç boyutlu inşa çalışmaları ağırlıklıdır. Ortaokullarda güzel sanatlar dersi haftada iki, ayrıca yine ortaokullarda ‹ev sanatları (işleri) dersi haftada iki saat olarak okutulmaktadır. Tüm sınıflar için kısa alıştırma seyahatleri programa alınmıştır. Japonya›da öğrencileri hayvanat bahçesinde, parklarda, akvaryumlarda, balık marketlerinde, limanlarda, gemi yapımı alanlarında, müzelerde, tapınaklarda çizer ve boyarken görmek alışılmış bir görüntüdür (özellikle 1-9 yaşlarına kadar) (Wachowiak, 1984:180; akt, Aypek Arslan, 2010: 1082).

"Fransa›da sanat eğitimi 11-16 yaş grubu için hazırlanan öğretim programına yerleştirilmiştir. Bu yaş grubundan uygulanan eğitim ‹sanat yoluyla eğitim›dir" (Aypek Arslan, 2010 : 1081).

Örneklerden de anlaşılabileceği gibi dünyanın pek çok ülkesinde sanat eğitimi, özellikle de görsel sanatlar eğitimine özel bir önem verilmekte, bu eğitimin gerektirdiği koşullar yaratılmaktadır. Türkiye'de ise bazı okullarda bu dersin öğretmenleri ve okul yöneticilerinin duyarlılığı sonucu ortam oluşturma konusunda az da olsa olumlu örneklere rastlanmaktadır.

Bununla birlikte, bu ders yaygın olarak amaç ve ilkelerine uygun olmayan ortamlarda, yetersiz araç-gereçlerle yapılmakta ya da yapılıyor görüntüsü verilmektedir.

Araştırma için görüşleri alınan öğretmenlere göre, bu ders için okullarda uygun ortam olmaması, yani dersin atölye yerine normal sınıflarda yapılması, araç-gereçlerin yetersiz olması ya da bulunmaması dersin gerektiği gibi işlenmesi açısından önemli bir sorun oluşturmaktadır. Özellikle üç boyutlu çalışmalar yok denecek kadar az uygulanmaktadır. Hiç kuşkusuz her ders, hatta her konu o ders ya da konuya uygun ortamlarda uygulanırsa amaçların gerçekleşmesi mümkün olur. Bu bakımdan, uygulanan yöntem ve teknikler dikkate alındığında, diğer pek çok dersten önemli ölçüde ayrılan görsel sanatlar dersi için okullarda uygun sınıflar (atölye) oluşturulmasının ne kadar önemli olduğu anlaşılır.

Öğretmenler, bu derste kullanılacak malzemelerin öğrenciler tarafından, aile bütçesine getirdiği yük nedeniyle, temin edilememesinin öğretimde karşılaşılan bir başka güçlük olduğunu belirtmektedir. Bu olumsuzluğu gidermenin yolu olarak, öğrencilere okul yönetimlerince ya da okul aile birliği tarafından malzeme desteği sağlanmasının yararlı olacağı görüşündedirler.

7. SONUÇ

Sanat eğitiminin bireyin içinde yaşadığı dünyayı kavramasında, karşılaştığı problemleri çözmesinde, gördüğü, hissettiği şeylere karşı reaksiyon göstermesinde son derece önemli bir işlevi vardır. Bu eğitim bireyin bir bütün yönleriyle gelişmesinin önemi düşünüldüğünde, birey ve toplum için can damarı niteliğindedir.

Bu araştırmanın bulgularına göre, ilköğretim okulları Görsel Sanatlar Dersi Programının öğretim ilkelerinin genel öğretim ilkelerine uygun olduğu ve ideal olanı yansıttığı söylenebilir. Ancak Görsel Sanatlar Dersi ile ilgili mevcut uygulamaların bu ilkelere uygun olmadığı/olamadığı görülmektedir. Her şeyden önce bu ders bireysel farklılıkların dikkate alınmasını sağlayacak küçük gruplarla eğitim yapmayı gerektirir. Fakat sınıf mevcutlarının kalabalık olması ve bu ders için ayrılan sürenin haftada bir saat olarak sınırlandırılması hem öğretmenin öğrencilerle yeterli düzeyde ilgilenmesini hem de öğrencilerin çeşitli etkinlikler yoluyla bu alandaki yeteneklerini geliştirmesini engellemektedir. Sanat eğitiminin kendine özgü yasaları ve ilkeleri, farklı yöntem ve teknikler kullanmayı, müze ziyaretleri, gözlem gezileri, atölye çalışmaları gibi etkinliklerden yararlanmayı ve uygun öğrenme çevresi oluşturmayı zorunlu kılmaktadır. Buna karşılık ilköğretim okullarımızdaki öğretim ortamları ve okul yöneticilerinin genellikle bu derse yönelik olumsuz tutumları engelleyici bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bütün bunlardan da önemlisi, Türkiye'de, giderek artan ölçüde, okulların çocuğu hayata hazırlamaktan çok sınavlara hazırlama gibi bir işlev üstlendiği görülmektedir. Eğitim yoluyla kazanılan değerler sınav odaklı olarak değerlendirilmektedir. Bu değerlendirme de daha çok bilişsel özellikler üzerinden yapılmaktadır. Anne-babalar ve öğretmenlerin büyük bir bölümü Görsel Sanatları; sınav başarısına hiçbir katkısı olmayan, gereksiz bir ders olarak görmekte, bu dersin kazanımları konusunda çocukları güdüleme ihtiyacı hissetmemekte, derste kullanılacak malzemeler için kaynak ayırmayı gereksiz bulmaktadırlar.

8. ÖNERİLER

Anne babalar, televizyon ve diğer kitle iletişim araçlarından yararlanılarak, görsel sanatlar dersinin önemi konusunda eğitilmelidir.

Hangi branştan olursa olsun bütün öğretmenlere Görsel Sanatlar Dersinin önemi konusunda tutum kazandıracak, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim etkinlikleri düzenlenmeli ve onların bu dersin önemine ilişkin duyarlılıklarını geliştirmelidir.

Bu dersin haftalık saati amaçlarına gerçekleştirmeyi sağlayacak düzeye getirilmelidir. (öğretmenlerin görüşü en az haftada iki saat olması yönündedir.)

Dersler biçimlendirme, görsel sanat kültürü ve müze bilinci kazandıracak şekilde yapılmalıdır. Bu amaçla atölye çalışmalarının yanı sıra, gezi, gözlem, müze ziyaretleri gibi etkinliklere ağırlık verilmelidir.

Okullarda en az bir sınıf atölye olarak düzenlenmeli ve Görsel Sanatlar dersinin uygulamaları bu atölyelerde yapılmalıdır.

Bu ders için, okullara tıpkı ücretsiz kitap dağıtımında olduğu gibi, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından malzeme desteği sağlanabilmelidir.

KAYNAKÇA

Armstrong, T. (2009). **Multiple Intelligences in the Classroom**, 3.rd. edition, ASCD, Alexandria, Virginia, U.SA.

Ayaydın, A., Vural, D.Ü. , Tuna, S., Yılmaz, M.G. (2009). **Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi,** (Edts: Ali Osman Alakuş ve Levent Mercin), Pegem Akademi Yayınevi, Ankara.

Aykut, A. (2006). "Günümüzde Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılan Yöntemler", *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* S: 21, 33-42.

Aypek Arslan, A. (2010). "Ülkemizde ve Yurt Dışında İlköğretim Düzeyinde Görsel Sanatlar Eğitimi", 9. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (20 -22 Mayıs 2010)*, Elazığ, 2010, s. 1079-1084

Çapar, M. (2008). "İlköğretim İkinci Kademe Görsel Sanatlar Eğitimi Dersinde Üç Boyutlu Çalışmaların Önemi", *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 3, S: 35, 114–124.

Ergün, M. ve Özdaş, A. (1997). **Öğretim İlke ve Yöntemleri**, İstanbul, http://egitim.aku.edu.tr/metod01.htm, (28.10 2010)

Gel, Y. (1996). "Sanat Eğitimi ve Yaratıcılık", *Çağdaş Eğitimde Sanat*, Demet Yayıncılık, İstanbul..

İlhan, A. Ç. (2000). "Çocuk Kitaplarının Sanat Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi." *I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu*, Ankara: AÜEBF ve TÖMER Dil Öğretim Merkezi Yayınları, 399-403.

Kavcar, C. (1999). **Edebiyat ve Eğitim**, Üçüncü Basım, Engin Yayınevi, Ankara.

Kurtuluş, Y.(2000). "Lise Resim Dersi Öğretim Programının Çağdaş Sanatsal Eğitim Bağlamında Değerlendirilmesi", *Milli Eğitim Dergisi*, yayim.meb.gov.tr/dergiler/148/14.htm , (18. 10 2010).

Lubart, T.I. and Georgsdottır, A. (2004). **Creativity: Developmental and Cross-Cultural İssues, Creativity: When East Meets West**, Editors: Sing Lau, Anna N. N Hui and Grace Y. C. N.G.. World Scientific Publishing Company, Incorporated. River Edge, NJ, USA.

MEB.(2008) **Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretmen Kılavuz Kitabı,** Milli Eğitim Bakanlığı Yayımlar Dairesi İstanbul

MEB (2009) "Sınıf Mevcutları" okulweb.meb.gov.tr/09/12/423231/birleştirilmis.html- Erişim: (28. 09 2009)

San, İ. (1983) Kültür "Aktarımı ve Çağdaş Kültür Sorunu İçinde Sanat Eğitiminin Yeri", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,* c: 16, 2, 138-145

Shillito, S; Beswick, K. ve Baguley, M. (2008). "The Aim of Art Education: An Analysis of visual art in Tasmania's Essential Learnings Curriculum". *Australian Online Journal of Arts Education.* www.deakin.edu.au/arts-ed/education/teach-research/arts.../4-1.pdf -, (21.10.2010)

Sternberg, R J. ve Williams, W. M. (1996). **How to Develop Student Creativity**, Association for Supervision Curriculum Development, Alexandria, Virginia, USA.

Sönmez, V. (1993). "Yaratıcı Okul, Öğretmen, Öğrenci," *Yaratıcılık ve Eğitim*, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara.

Sözer, E. (2006) "Sosyal Bilgiler Öğretiminde İlke, Strateji Yöntem ve Teknikler." www.aof.edu.tr/kitap/IOLTP/2295/unite05.pdf Erişim Tarihi 15.Eylül.2010

Terwiel, Dizdar, C. (2010). Okul Öncesi Sanat Eğitiminde Bir Malzeme Olarak "Kil"in Yeri, e-kitap, Ankara Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları, No: 258. http://kitaplar.ankara.edu.tr/dosyalar/pdf/826.pdf. Erişim Tarihi: 26 Şubat 2012

Torrance, E. P. (1963). "What Research Say To Teachers: Creativity in The Classroom", http://eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2sql/content_storage_01/0000019b/80/36/d1/34.pdf (11.09.2010)

Yetkin, S.K. (1968). "Güzel Sanatların Eğitimdeki Yeri", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 1, S: 1, 125-129.

Yolcu, E. (2009). "Sınıf Öğretmeni Adayılarının Sanata İlişkin Dersler Bağlamında Hazırbulunuşluk Düzeylerinin İncelenmesi", The First International Congress of Educational Research, 1-3 May 2009, Educational Research Association, Çanakkale, oc.eab.org.tr/egtconf/pdfkitap/pdf/30... – (21.11.2010).